

"La disjuntiva entre informar i educar en un espai natural protegit"

Vilanova de Sau
6 de juliol de 2023

L'EDUCACIÓ AMBIENTAL
TÉ PER ENDAVANT UN
CAMÍ PEDREGÓS I PLE
D'OBSTACLES.

Però els educadors ambientals tenen una gran força, i no només informar al visitant sinó per formar-lo i educar-lo en espais fràgils i/o hiperfreqüentats, essent una tasca complexa però a la llarga més agraïda, tant pels educadors com per la població local i/o visitant.

La **població local** ha d'esdevenir el referent de l'educació ambiental i la conservació del patrimoni.

Les comunitats locals han de ser els **destinataris prioritaris** dels programes educatius d'un espai natural.

Per tant, cal crear un marc de **participació i comunicació** per tal de promoure la implicació dels actors locals.

La conservació ha de contribuir:

- al **desenvolupament local** i a la promoció socioeconòmica sostenible
- a desenvolupar el sentit de **pertinença del territori**
- a construir una **actitud activa d'aprenentatge** de gestors i tècnics

Una aproximació al concepte d'EA

En **sentit ampli** acceptaríem que fer educació ambiental és transmetre informació.

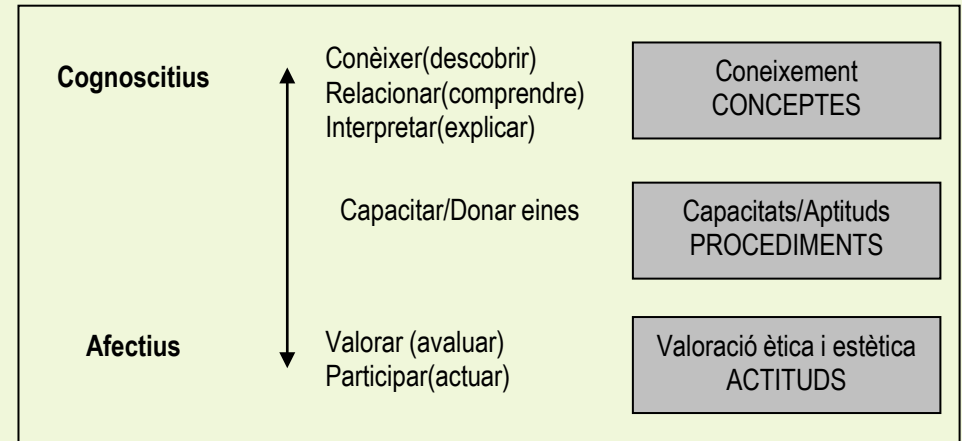
Des d'aquest punt de vista només es treballaria l'educació ambiental de forma **conceptual**.

Per tant, tot i que l'objectiu seria aconseguir sensibilitzar ambientalment el subjecte que rep aquesta informació no es disposa dels mecanismes necessaris per arribar a provocar un canvi d'actitud, ni a curt ni a llarg termini, amb garanties suficients que aquest canvi sigui permanent.

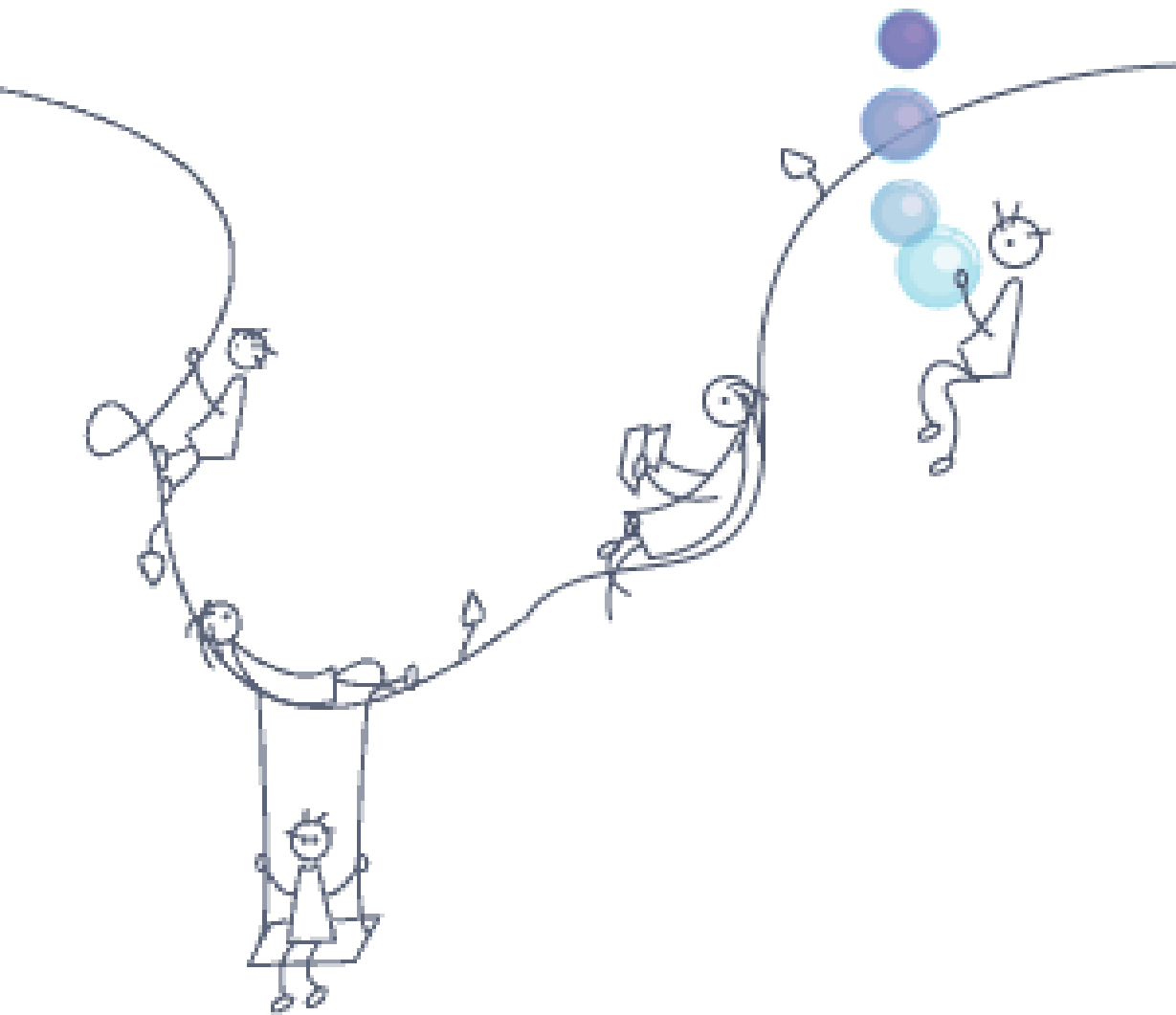
En aquest cas estariem parlant de **transmissió d'informació ambiental** més que d'educació ambiental.

En un **sentit estricte** ens remeteríem a les conferències internacionals de Tblisi i Belgrad. A la de Tblisi es parla dels criteris d'interdisciplinarietat curricular en matèria d'Educació Ambiental.

Educació ambiental = adquisició de coneixements, desenvolupament de capacitats i reordenació de valors.

La Conferència Internacional de **Belgrad** incorpora en la seva definició la **finalitat**: “...per aconseguir evitar els problemes ambientals existents i els que puguin aparèixer”.

Capacitació per a l'acció conscient, tant individual com col·lectiva en favor de la sostenibilitat.

(Neus Sanmartí)

L'educació per a la sostenibilitat pretén comprometre les persones en la **reflexió crítica** de les seves accions i dels estils de vida actuals, per tal que siguin més **capaces** de **prendre decisions** i d'**actuar** per un món més sostenible.

Observar

Intervenir

Transformar

Fien i Tilbury (2002)

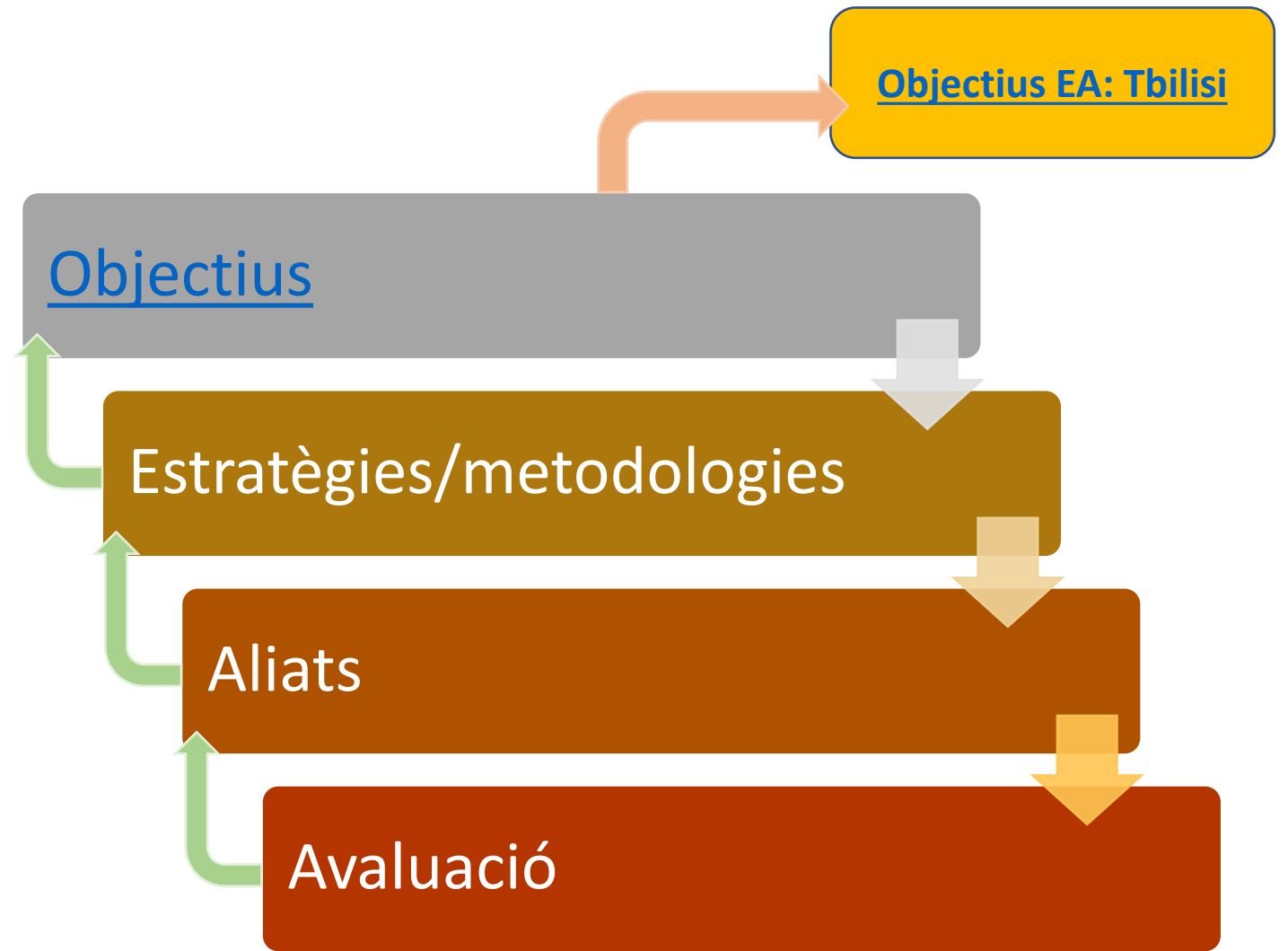
Per tant, si ens creiem això, potser caldria incloure un nou concepte que ens hauria d'ajudar a fer educació ambiental des de qualsevols de les tasques que es solen realitzar des dels espais naturals d'alt interès, ja sigui parc naturals, reserves naturals, consorcis, paratges,...

(in)FORMACIÓ

Per poder assolir l'èxit en el desenvolupament d'un programa (in)FORMATIU cal definir molt clarament els objectius a aconseguir, així com també les estratègies a seguir, els aliats i com ho avaluem:

Objectius estratègics

Considerar el medi ambient en la seva totalitat, és a dir, en els aspectes naturals i creats per l'home, tecnològics i socials (econòmic, polític, tècnic, històric-cultural, moral i estètic);

Examinar les principals qüestions ambientals des dels punts de vista local, nacional, regional i internacional de manera que els educands es compenetren amb les condicions ambientals d'altres regions geogràfiques;

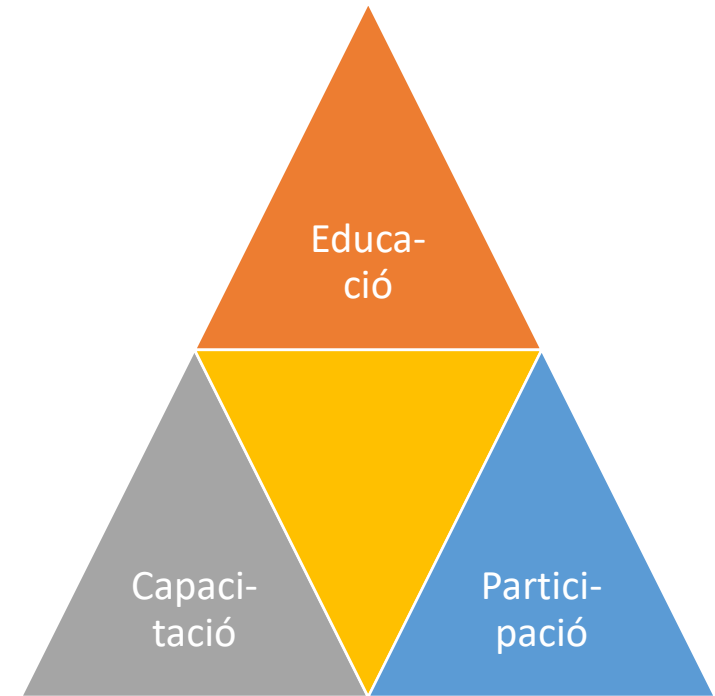
Insistir en el valor i la necessitat de la cooperació local, nacional i internacional per prevenir i resoldre els problemes ambientals;

Establir una relació, per als alumnes de totes les edats, entre la sensibilització pel medi ambient, l'adquisició de coneixements, l'aptitud per resoldre els problemes i la clarificació dels valors, fent especial èmfasi en sensibilitzar els més joves als problemes del medi ambient que es plantegen en la seva pròpia comunitat;

Fer participar als alumnes en l'organització de les seves experiències d'aprenentatge, i donar-los l'oportunitat de prendre decisions i acceptar les conseqüències;

Considerar de manera explícita els aspectes ambientals en els plans de desenvolupament i de creixement;

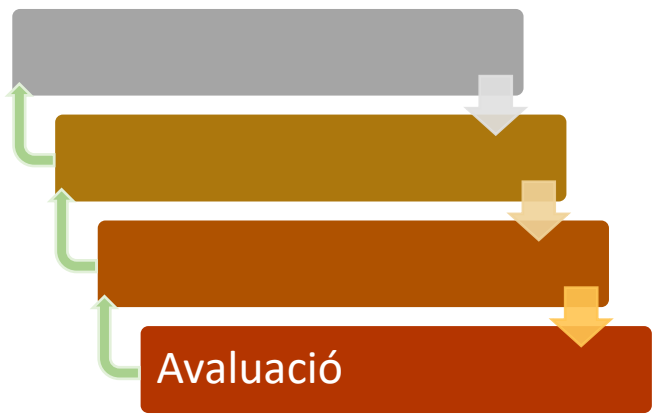

Utilitzar diversos ambients educatius i una àmplia gamma de mètodes per comunicar i adquirir coneixements sobre el medi ambient, subratllant degudament les activitats pràctiques i les experiències personals.

[Tbilisi-1997: Declaració de la Conferència Intergovernamental de Tbilisi sobre Educació Ambiental](#)

GRUP i/o LA PERSONA

RESPONSABLE i/o L'EDUCADOR AMBIENTAL

RECURSOS

Programes d'educació ambiental

Equipaments

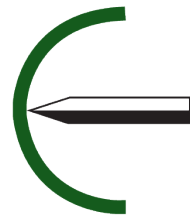
Territori

Educadors
ambientals

Xarxes que
establim

Quina
formació
exigim?

- Població local
- Destinatari prioritari
- Participació i comunicació

SCEA
Societat
Catalana
d'Educació
Ambiental

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Acció Climàtica,
Alimentació i Agenda Rural**

**Treball conjunt per la
professionalització del
sector**

Grupo Tragsa
Garantía Profesional. Servicio Público

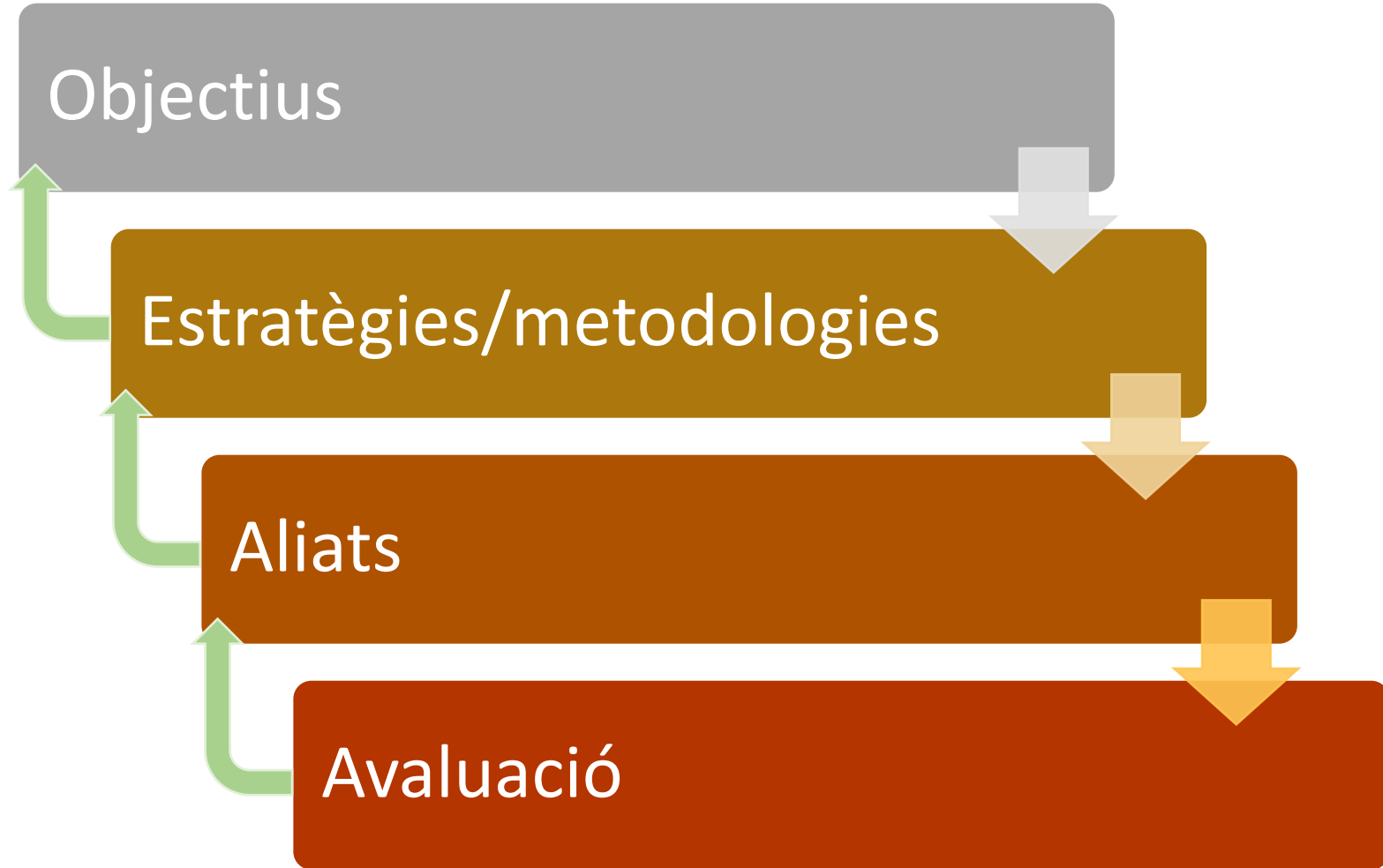
**Valortizació del sector de
l'EA**

**Desvalortiza el sector de
l'EA**

**Es podria treballar el
concepte d' (in)FORMACIÓ**

**Es podria donar
informació, però...**

- Població local
- Destinataris prioritaris
- Participació i comunicació

Quina capacitat,
recursos,... tenim per
formar, educar,...?

Quin és o quin hauria
de ser el paper de les
administracions?

**“Diga’m alguna cosa i l’oblidaré;
Ensenya’m quelcom i la recordaré;
Però fes-me participar i llavors ho
aprendré”**

Proverbi oriental

**“Los barcos estan seguros en el
puerto, però los barcos no se han
construido para quedarse en el
puerto”**

Eduardo galeano

Octavi Bonet i Blanch

Pedagog i educador ambiental / octavi@tosca.cat

